

**Σύντομο
προφίλ
Ιούλιος
2026**

ΕΛΛΑΔΑ

Σύντομο προφίλ πολιτιστικής πολιτικής

Συγγραφείς: Ματίνα Μαγκού και Όλγα Κολοκύθη

1. Στοιχεία και αριθμητικά δεδομένα

Η επίσημη ονομασία της Ελλάδας είναι Ελληνική Δημοκρατία.

Πληθυσμός: Σύμφωνα με την απογραφή του 2021, ο μόνιμος πληθυσμός της Ελλάδας ανέρχεται σε περίπου 10,5 εκατομμύρια.

Επίσημη γλώσσα: Η επίσημη γλώσσα είναι η ελληνική.

Μορφή διακυβέρνησης: Κοινοβουλευτική Δημοκρατία. Αρχηγός του κράτους είναι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο οποίος ασκεί κυρίως τελετουργικά και συνταγματικά καθήκοντα. Ο Πρόεδρος εκλέγεται από το Ελληνικό Κοινοβούλιο και όχι απευθείας από τον λαό. Αρχηγός της κυβέρνησης είναι ο Πρωθυπουργός, ο οποίος κατέχει την κύρια εκτελεστική εξουσία και είναι υπεύθυνος για τη διοίκηση του κράτους.

	<i>Τελευταία διαθέσιμα στοιχεία 2024</i>	<i>Τελευταία διαθέσιμα στοιχεία μείον 5 έτη: 2019</i>
Πληθυσμός την 1η Ιανουαρίου	10 375 784	10 635 213
ΑΕΠ σε εκατομμύρια ευρώ	122 474 (4ο τρίμηνο, προσωρινό)	110 848 (4ο τρίμηνο)
ΑΕΠ ανά κάτοικο σε δείκτη PPS (EE27_2020 = 100)	69 (προσωρινά στοιχεία)	66
Δαπάνες της γενικής κυβέρνησης (σε % του ΑΕΠ)	48,1%	47,7
Δημόσιες δαπάνες για τον πολιτισμό ¹	2315 (εκατομμύρια ευρώ)	1723 (εκατομμύρια ευρώ)
Δημόσιες δαπάνες για τον πολιτισμό ως % του ΑΕΠ ²	1,0%	0,9
Δημόσιες δαπάνες για τον πολιτισμό ανά κάτοικο	Δεν υπάρχουν στοιχεία	Δεν υπάρχουν στοιχεία
Ποσοστό της απασχόλησης στον πολιτιστικό τομέα επί της συνολικής απασχόλησης	2,9%	3,3%

Πηγές: Πληθυσμός την 1η Ιανουαρίου, τελευταία διαθέσιμα στοιχεία /

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00001/default/table?lang=en> ΑΕΠ σε εκατομμύρια ευρώ, τελευταία διαθέσιμα στοιχεία /

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/namq_10_gdp/default/table?lang=en ΑΕΠ κατά κεφαλήν σε δείκτη PPS (EU27_2020 = 100), τελευταία διαθέσιμα στοιχεία /

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00114/default/table?lang=en> Δαπάνες της γενικής κυβέρνησης (σε % του ΑΕΠ), τελευταία διαθέσιμα στοιχεία /

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00023/default/table?lang=en>

Δημόσιες δαπάνες για τον πολιτισμό / Δημόσιες δαπάνες για τον πολιτισμό ως % του ΑΕΠ / Δημόσιες δαπάνες για τον πολιτισμό ανά κάτοικο: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/gov_10a_exp_custom_21747346/default/table

Ποσοστό της απασχόλησης στον πολιτιστικό τομέα επί της συνολικής απασχόλησης / πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/cult_emp_sex/default/table?lang=en

¹https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/gov_10a_exp_custom_21747346/default/table

² ibid

2. Σύστημα πολιτικής για τον πολιτισμό

2.1 Στόχοι

Το ελληνικό Υπουργείο Πολιτισμού και Επιστημών ιδρύθηκε το 1971. Μέχρι την ίδρυση του Υπουργείου, υπήρχαν οργανισμοί —είτε ως τμήματα εντός άλλων υπουργείων είτε ως ανεξάρτητοι φορείς— οι οποίοι σταδιακά τέθηκαν υπό κρατικό έλεγχο. Αυτοί είχαν συστηματικά υπηρετήσει και προωθήσει τις διάφορες τέχνες και διαδραμάτισαν ηγετικό ρόλο στην πολιτιστική ζωή της χώρας από την ίδρυση του ελληνικού κράτους. Η ραχοκοκαλιά του νεοσύστατου Υπουργείου αποτελούσαν από τη Γενική Διεύθυνση Πολιτιστικών Υποθέσεων και τη Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Αποκαταστάσεων. Έκτοτε, η δομή του Υπουργείου έχει υποστεί τέσσερις (4) αναδιοργανώσεις μέσω της δημοσίευσης των αντίστοιχων οργανογραμμάτων, καθώς και αλλαγές όσον αφορά τις αρμοδιότητές του, την ονομασία του και την ενσωμάτωσή του ή τη συγχώνευσή του με άλλα υπουργεία.

Με την πάροδο του χρόνου, η ελληνική πολιτιστική πολιτική έχει υποστεί σημαντική εξέλιξη. Οι κύριοι στόχοι του Υπουργείου είναι η ενίσχυση και η προστασία της καλλιτεχνικής και πνευματικής δημιουργίας, καθώς και η προστασία και η προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς μέσω των αντίστοιχων νομοθετικών και θεσμικών μέτρων³. Ενώ οι παλαιότερες προσεγγίσεις επικεντρώνονταν συχνά στη διατήρηση και την προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, σήμερα οι πολιτικές προτεραιότητες μπορούν να διατυπωθούν γύρω από μια σειρά αλληλένδετων στόχων. Η διατήρηση και η προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς εξακολουθούν να αποτελούν υψηλή προτεραιότητα και περιλαμβάνουν την προστασία ιστορικών μνημείων, παραδόσεων, γλωσσών και καλλιτεχνικών εκφράσεων που αντανakλούν την ταυτότητα και την ιστορία μιας κοινότητας⁴. Η προώθηση της πολιτιστικής εκπαίδευσης είναι εξίσου ουσιώδης για την κατανόηση και την ανάδειξη της αξίας των ποικίλων παραδόσεων, των καλλιτεχνικών πρακτικών και των ιστορικών εμπειριών, και υποστηρίζεται μέσω διαφόρων προγραμμάτων⁵.

Δίνεται επίσης προσοχή στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας των επαγγελματιών του πολιτισμού μέσω της προστασίας των εργασιακών και κοινωνικοασφαλιστικών δικαιωμάτων τους και της στήριξης των καλλιτεχνών, των πολιτιστικών οργανισμών και των δημιουργικών επιχειρήσεων, με διάφορα προγράμματα και πρωτοβουλίες στήριξης που θα αξιοποιηθούν προς τον σκοπό αυτό⁶.

Περαιτέρω προτεραιότητες περιλαμβάνουν την ενίσχυση της συμβολής του πολιτισμού στην οικονομική και περιφερειακή ανάπτυξη, ιδίως μέσω της προώθησης του πολιτιστικού τουρισμού· τη διασφάλιση της καθολικής προσβασιμότητας σε πολιτιστικούς χώρους και δραστηριότητες για άτομα με αναπηρίες· και την ενίσχυση της προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς έναντι των αυξανόμενων επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Ταυτόχρονα, η πολιτιστική πολιτική επιδιώκει να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες που προσφέρουν οι σύγχρονες τεχνολογίες και οι ψηφιακές εφαρμογές, υποστηρίζοντας παράλληλα τη σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία και την πολιτιστική έκφραση. Στο ελληνικό πλαίσιο, μια περαιτέρω προτεραιότητα αποτελεί η επανένωση των γλυπτών του Παρθενώνα και

³ Πηγή: <https://www.culture.gov.gr/el/ministry/SitePages/history.aspx> (στα ελληνικά)

⁴ Για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με την εξέλιξη της πολιτιστικής πολιτικής σε σχέση με την πολιτιστική κληρονομιά, βλ.: Λεκάκης, Σ. (2025). Πολιτιστική πολιτική και συμμετοχή του κοινού στη σύγχρονη αρχιτεκτονική κληρονομιά στην Ελλάδα: Μια εμπειρική ανάλυση, *Cities*, 162, 105925⁵. Πηγή: <https://www.culture.gov.gr/el/service/SitePages/education.aspx> (στα ελληνικά)

⁶ Για έναν ενδεικτικό κατάλογο, βλ. https://www.culture.gov.gr/el/service/SitePages/support_c.aspx (στα ελληνικά)

να μοιραστούν τις ελληνικές αξίες, τις παραδόσεις και τα καλλιτεχνικά επιτεύγματα με ένα παγκόσμιο κοινό μέσω πρωτοβουλιών πολιτιστικής διπλωματίας.

Στη βάση αυτών των προτεραιοτήτων βρίσκεται μια κοινή κατευθυντήρια αρχή: η αναγνώριση του πολιτισμού ως δημόσιου κοινωνικού αγαθού, η αξία του οποίου εκτείνεται πέρα από τον ίδιο τον πολιτιστικό τομέα. Η σύγχρονη πολιτιστική πολιτική προωθεί, επομένως, τη δυναμική αλληλεπίδραση του πολιτισμού τόσο με την οικονομία όσο και με την κοινωνία, τοποθετώντας τον πολιτισμό ως βασικό μοχλό κοινωνικής συνοχής, δημοκρατικής συμμετοχής και βιώσιμης ανάπτυξης.

2.2 Κύρια χαρακτηριστικά

Η πολιτιστική πολιτική στην Ελλάδα εξελίσσεται ιστορικά γύρω από τρεις βασικούς άξονες: την πολιτιστική κληρονομιά, την επιστροφή των Γλυπτών του Παρθενώνα, καθώς και τον πολιτισμό και τον τουρισμό⁷. Η νόμιμη υποχρέωση για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς έχει προτεραιότητα στη χρηματοδότηση από το κράτος και, κατά μία έννοια, κυριαρχεί στους στόχους της πολιτιστικής πολιτικής. Εκτός αυτού, η Ελλάδα έχει υιοθετήσει μια σειρά πρωτοβουλιών πολιτιστικής πολιτικής που αποσκοπούν στην ενίσχυση των πολιτιστικών ιδρυμάτων, στην προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και της εκπαίδευσης, καθώς και στην αύξηση της συμμετοχής του κοινού στην πολιτιστική ζωή. Οι πρωτοβουλίες αυτές στοχεύουν στην ενθάρρυνση της ενεργού συμμετοχής των πολιτών στην πολιτιστική ζωή και στη διασφάλιση της ενεργού παρουσίας της χώρας και του πολιτιστικού της κεφαλαίου στον παγκόσμιο πολιτιστικό χώρο.

Μια σημαντική τρέχουσα προτεραιότητα του Υπουργείου Πολιτισμού είναι η αναβάθμιση της υποδομής των μουσείων, αλλά και η καθιέρωση υψηλών επαγγελματικών προτύπων μέσω του Συστήματος Αναγνώρισης και Πιστοποίησης Ελληνικών Μουσείων. Το Σύστημα Αναγνώρισης και Πιστοποίησης Ελληνικών Μουσείων αποσκοπεί στη βελτίωση και αναβάθμιση όλων των ελληνικών μουσείων μέσω της ανάπτυξης και ενίσχυσης της ελκυστικότητάς τους, με στόχο την προσέλκυση ενός ευρέος και ποικιλόμορφου κοινού και την αύξηση της ελκυστικότητας των μουσείων, ώστε να μπορούν να ανταγωνιστούν άλλες μορφές ψυχαγωγίας· της ένταξης, με στόχο τη σύνδεση των μουσείων με την τοπική κοινότητα· τη διασφάλιση της φυσικής και πνευματικής προσβασιμότητας, καθώς και της κοινωνικής ένταξης περιθωριοποιημένων και κοινωνικά ευάλωτων ομάδων και ατόμων, την ανθεκτικότητα και τη βιωσιμότητα, με στόχο την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, καθώς και την αντιμετώπιση οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων⁸.

Ένας άλλος σημαντικός στόχος της ελληνικής πολιτιστικής πολιτικής είναι η προώθηση του ελληνικού πολιτισμού στο εξωτερικό και η ενίσχυση της πολιτιστικής διπλωματίας. Οι περιοδικές αρχαιολογικές εκθέσεις και οι πολιτιστικές πρωτοβουλίες που ταξιδεύουν σε διεθνείς φορείς στο εξωτερικό προσφέρουν ευκαιρίες για την παρουσίαση της ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς και κληροδοσίας σε παγκόσμιο κοινό. Οι εκθέσεις αυτές προωθούν τον διαπολιτισμικό διάλογο, ενισχύουν τις διεθνείς σχέσεις και ενισχύουν την εικόνα της Ελλάδας⁹. Ταυτόχρονα, η Ελλάδα επιδιώκει να αξιοποιήσει τους πολιτιστικούς της πόρους για να υποστηρίξει την ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού.

Η διασφάλιση της πρόσβασης όλων των πολιτών στον πολιτισμό αποτελεί επίσης κεντρικό στόχο του Υπουργείου Πολιτισμού. Μέσω δραστηριοτήτων προσέγγισης και ένταξης, όπως εκθέσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα και

⁷ Kouri, M. (2012). Η συγχώνευση πολιτισμού και τουρισμού στην Ελλάδα: Μια ανίερη συμμαχία ή μια ευκαιρία για την ανανέωση της πολιτιστικής πολιτικής της χώρας; – Στο: The Journal of Arts Management, Law, and Society 42(2), 63–78.

⁸ Πηγή: <https://www.culture.gov.gr/el/service/SitePages/view.aspx?iID=2807> (στα ελληνικά)

⁹ Βλ. <https://www.culture.gov.gr/el/service/SitePages/internationally.aspx> (στα ελληνικά)

Μέσω των ψηφιακών εφαρμογών, καταβάλλονται προσπάθειες για την προσέλκυση ευρύτερου κοινού, συμπεριλαμβανομένων των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, αλλά και για την προώθηση της ενεργού συμμετοχής των πολιτών στην πολιτιστική ζωή.

Η ενίσχυση της δημιουργικότητας και η αύξηση της συμβολής της πολιτιστικής παραγωγής στη συνολική οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας αποτελεί μια άλλη στρατηγική προτεραιότητα. Η στήριξη των καλλιτεχνών, των δημιουργικών βιομηχανιών και των πολιτιστικών επιχειρήσεων είναι ένας από τους στόχους του Υπουργείου Πολιτισμού της Ελλάδας. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της στήριξης πολιτιστικών υποδομών, εκδηλώσεων, εκδόσεων, εκθέσεων, εκπαιδευτικών προγραμμάτων και επιχορηγήσεων.

Ο δημόσιος προϋπολογισμός για τον πολιτισμό κατανέμεται από το Υπουργείο Πολιτισμού· οι ιδιωτικοί οργανισμοί και τα ιδρύματα διαθέτουν δικό τους προϋπολογισμό, τον οποίο κατανέμουν σύμφωνα με τα δικά τους κριτήρια.

Μια προηγούμενη, αβέβαιη τάση (από τα μέσα της δεκαετίας του 1980) προς ένα σύστημα διακυβέρνησης με ανεξαρτησία αναστράφηκε πρόσφατα προς την κατεύθυνση της εκ νέου συγκέντρωσης αρμοδιοτήτων, και πολλές αρμοδιότητες έχουν πλέον επανέλθει στην αρμοδιότητα των υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού¹⁰.

2.3 Σύστημα διακυβέρνησης: Οργανόγραμμα

Το οργανόγραμμα του Υπουργείου Πολιτισμού της Ελλάδας είναι διαθέσιμο στον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://www.culture.gov.gr/el/ministry/SitePages/structure.aspx>

2.4 Ιστορικό¹¹

1950-1960: μετά τον Ελληνικό Εμφύλιο Πόλεμο (1946-1949), η χώρα επικεντρώθηκε στην ανοικοδόμηση και την ενίσχυση της εθνικής ταυτότητας. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην πολιτιστική κληρονομιά. Ιδρύθηκε το Φεστιβάλ Αθηνών.

1960-1970: χτίστηκαν πολλά αρχαιολογικά μουσεία. Η Ελληνική Αρχαιολογική Υπηρεσία λειτουργούσε μέσω μιας αποκεντρωμένης δομής περιφερειακών εφοριών αρχαιοτήτων. Η Αθήνα απέκτησε την Εθνική Πινακοθήκη.

1970-1980: μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας και της κανονικής πολιτιστικής ζωής το 1974, το Υπουργείο Πολιτισμού απέκτησε εξουσία· οι ελληνικές πολιτιστικές πολιτικές απέκτησαν διεθνή διάσταση, μετά την επανένταξη της Ελλάδας ως πλήρους μέλους του Συμβουλίου της Ευρώπης και την ένταξή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 1981.

1980-1990: η στροφή προς την αποκέντρωση στις αρχές της δεκαετίας του 1980 οδήγησε στη δημιουργία περιφερειακών θεατρικών οργανισμών και άλλων τοπικών υποδομών για τις τέχνες. Η Αθήνα ανακηρύχθηκε η πρώτη Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης το 1985.

1990-2000: γύρω στα μέσα της δεκαετίας του 1990 δημιουργήθηκε το Εθνικό Πολιτιστικό Δίκτυο Πόλεων, το οποίο περιλάμβανε περιφερειακά κέντρα παραστατικών ή εικαστικών τεχνών. Η Θεσσαλονίκη ανακηρύχθηκε Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πρωτεύουσα το 1997, εφιστώντας την προσοχή στην πολιτιστική ζωή της Βόρειας Ελλάδας

¹⁰ Πηγή: προηγούμενο προφίλ του Compendium: https://www.culturalpolicies.net/wp-content/uploads/pdf_full/greece/greece_102013.pdf

¹¹ Πηγή: ό.π. (εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά)

2000-2010: οι δραστηριότητες πολιτιστικής διοίκησης μεταφέρθηκαν από το Υπουργείο Πολιτισμού σε ανεξάρτητους οργανισμούς, όπως το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου, το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου και το βραχύβιο Εθνικό Κέντρο Θεάτρου και Χορού, το οποίο καταργήθηκε το 2010. Η οικονομική κρίση επιδείνωσε τα υφιστάμενα προβλήματα στους ελληνικούς πολιτιστικούς και δημιουργικούς τομείς, όπως οι περιορισμένοι οικονομικοί πόροι για τον πολιτισμό, αλλά οδήγησε και σε μια σειρά εξελίξεων, όπως μια πιο συλλογική προσέγγιση του πολιτισμού που εκφράζεται μέσω της αύξησης των συμπαραγωγών, των συνεργασιών και των εταιρικών σχέσεων¹² καθώς και των κοινωνικά εμπλεκόμενων τεχνών¹³.

2010-2020: Ιδρύθηκε το Μητρώο Πολιτιστικών Οργανισμών. Το 2012 δημοσιεύθηκε Λευκή Βίβλος για την αναδιαμόρφωση των πολιτικών προτεραιοτήτων και των δομών της πολιτιστικής πολιτικής και των σύγχρονων τεχνών, με στόχο την αύξηση της διαφάνειας, την ορθολογική κατανομή των πόρων και την ανεξαρτησία από πολιτικές παρεμβάσεις στις τέχνες. Το 2017 δημοσιεύθηκε η πρώτη χαρτογράφηση των πολιτιστικών και δημιουργικών βιομηχανιών στην Ελλάδα¹⁴. Τον Νοέμβριο του 2020 δημοσιεύθηκε το Σχέδιο Ανάπτυξης της Ελληνικής Οικονομίας, γνωστό ως Έκθεση Πισσαρίδη, το οποίο αναγνώριζε τον πολιτισμό ως έναν από τους τομείς προτεραιότητας για την οικονομία.

2025: Το Υπουργείο Πολιτισμού ξεκίνησε μια σειρά Πολιτιστικών Γενικών Σχεδίων, στρατηγικών εργαλείων που ανταποκρίνονται στις ανάγκες περιφερειακής ανάπτυξης στην ελληνική περιφέρεια, ενσωματώνοντας τον (σύγχρονο) πολιτισμό στον σχεδιασμό της στήριξης για τη βιωσιμότητα, την ταυτότητα και την οικονομική αναζωογόνηση.

¹² Kolokytha, O. (2022). Η κρίση ως αλλαγή: νέα παραδείγματα στην πολιτιστική πολιτική. Η περίπτωση της Ελλάδας. Σε: Mathieu, C., Visanich, V. (Επιμ.), Η υλοποίηση της πολιτιστικής πολιτικής στην Ευρώπη: Χρηματοδότηση, Διακυβέρνηση και Ανταπόκριση. Οκον: Routledge, 71–86.

¹³ Μάγκου, Μ., Πρωτονοτάριου, Κ., Ηλιόπουλου, Ε. (2022). Οι site-specific καλλιτεχνικές πρακτικές ως πιθανές μορφές αστικής συνύπαρξης και διαπολιτισμικού διαλόγου: η περίπτωση δύο αθηναϊκών πλατειών. – Σε: Comunicazioni sociali – Περιοδικό Μέσων, Παραστατικών Τεχνών και Πολιτισμού 1, 105–120.

¹⁴ Αβδίκος, Β., Μιχαηλίδου, Μ., Κλίμης, Γ. Μ. (2017): Χαρτογράφηση των δημιουργικών και πολιτιστικών βιομηχανιών στην Ελλάδα. Ελλάδα: Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού.

3. Τρέχουσες πολιτιστικές εξελίξεις

3.1 Σημαντικές εξελίξεις

Μια σημαντική εξέλιξη στην ελληνική πολιτιστική πολιτική είναι το Μητρώο Πολιτιστικών Οργανισμών. Το Μητρώο, το οποίο ιδρύθηκε το 2010 από το Υπουργείο Πολιτισμού με σκοπό την αύξηση της διαφάνειας στη δημόσια χρηματοδότηση μη κερδοσκοπικών πολιτιστικών οργανισμών, αποτελεί την επίσημη βάση δεδομένων για τους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στον πολιτιστικό τομέα. Η εγγραφή στο Μητρώο αποτελεί προαπαιτούμενο για τη συμμετοχή σε διαδικασίες χρηματοδότησης που διαχειρίζεται το Υπουργείο Πολιτισμού. Το Μητρώο παρέχει τη δυνατότητα παροχής οικονομικής στήριξης σε πολιτιστικά προγράμματα και πρωτοβουλίες που θα ενισχύσουν την τοπική και περιφερειακή πολιτιστική ανάπτυξη. Το Μητρώο περιλαμβάνει θεματικές κατηγορίες πολιτιστικών δραστηριοτήτων, όπως χορός, θέατρο, φεστιβάλ πολλαπλών θεμάτων, μουσική, κινηματογράφος, εικαστικές τέχνες, λογοτεχνία, καθώς και δραστηριότητες για παιδιά, εφήβους και άτομα με αναπηρίες. Το 2025, χορηγήθηκαν επιχορηγήσεις σε 880 πολιτιστικούς οργανισμούς σε ολόκληρη την Ελλάδα. Για περισσότερες πληροφορίες, επισκεφθείτε το Μητρώο εδώ: <https://portal.culture.gov.gr>

Η οικονομική κρίση έχει διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στους πολιτιστικούς και δημιουργικούς τομείς, προκαλώντας αρνητικές εξελίξεις, όπως σοβαρές περικοπές χρηματοδότησης, αλλά και θετικές εξελίξεις, όπως για παράδειγμα την εμφάνιση εναλλακτικών μοντέλων πολιτιστικής παραγωγής και πολιτιστικών πρωτοβουλιών από τη βάση προς την κορυφή, όπως τα τοπικά φεστιβάλ¹⁵. Μετά από αυτή τη δεκαετή οικονομική και θεσμική κρίση, η Ελλάδα είχε τις χαμηλότερες κατά κεφαλήν κρατικές δαπάνες για πολιτιστικές υπηρεσίες στην Ευρώπη, ακριβώς πριν εισέλθει στην κρίση που προκάλεσε η πανδημία¹⁶.

Ως απάντηση στις επιπτώσεις της πανδημίας στον τομέα των παραστατικών τεχνών, την άνοιξη του 2020 δημιουργήθηκε το κίνημα «Support Art Workers». Το κίνημα αυτό λειτούργησε ως συλλογική φωνή για καλλιτέχνες και επαγγελματίες του πολιτισμού, με σκοπό την αντιμετώπιση ζητημάτων όπως η αδήλωτη εργασία, η έλλειψη προσαρμοσμένων συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, οι χαμηλοί μισθοί και οι μη αμειβόμενες πρόβες, τα οποία επιδεινώθηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Το κίνημα SAW συνέβαλε στη συμπερίληψη των τεχνών και του πολιτισμού στο Ελληνικό Ταμείο Ανάκαμψης από την Covid-19, με 774.024 ευρώ να διατίθενται αποκλειστικά για επαγγελματικές μεταρρυθμίσεις και μεταρρυθμίσεις της κοινωνικής ασφάλισης στον δημιουργικό και πολιτιστικό τομέα¹⁷. Το Μητρώο Καλλιτεχνών δημιουργήθηκε το 2020 από το Υπουργείο Πολιτισμού και το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης με σκοπό την καταχώριση όλων των επαγγελματιών που εργάζονται στους πολιτιστικούς και δημιουργικούς τομείς.

Μερικές από τις σημαντικότερες μεταρρυθμίσεις στο Σχέδιο Δράσης του Υπουργείου Πολιτισμού για το έτος 2025 ήταν η ίδρυση μιας Ανώτατης Σχολής Παραστατικών Τεχνών, η αναβάθμιση του Μητρώου Καλλιτεχνών

¹⁵ Κολοκύθη, Ο. (2022). Η κρίση ως αλλαγή: νέα παραδείγματα στην πολιτιστική πολιτική. Η περίπτωση της Ελλάδας. Σε: Mathieu, C., Visanich, V. (Επιμ.), Η υλοποίηση της πολιτιστικής πολιτικής στην Ευρώπη: Χρηματοδότηση, Διακυβέρνηση και Ανταπόκριση. Oxon: Routledge, 71–86.

¹⁶ Γιαννόπουλος, Γ., Καρράς, Κ., Κολοκύθη, Ο., Κυριακίδης, Ε., Παπαγεωργίου, Α., Τρίκας, Δ., Τσιάβος, Π., Χαντάκα, Σ. (2023). *Απελευθερώνοντας τη δύναμη του πολιτισμού. Προτάσεις πολιτικής*. Αθήνα: Ινστιτούτο Έρευνας και Πολιτικής «ΔιαΝΕΩΣΗ». Διαθέσιμο στη διεύθυνση https://www.dianeosis.org/wp-content/uploads/2023/10/culture_final.pdf (στα ελληνικά)

¹⁷ Μάγκου, Μ., Κολοκύθα, Ο., Τσένη, Λ. (2022). Ακτιβισμός και αφηγήσεις αλλαγής από τη βάση προς την κορυφή στην ελληνική πολιτιστική πολιτική: η περίπτωση του #SupportArtWorkers. *Journal of Cultural Management and Cultural Policy/Zeitschrift für Kulturmanagement und Kulturpolitik*, 8(2), σ. 193-212. <https://doi.org/10.14361/zkmm-2022-080210>

και τη δημιουργία μιας κεντρικής διαδικτυακής πύλης ως σημείου αναφοράς για θέματα εργασίας και κοινωνικής ασφάλισης για τους επαγγελματίες των δημιουργικών και πολιτιστικών τομέων¹⁸.

3.2 Κύρια θέματα

Ένα κοινό κεντρικό θέμα της ελληνικής πολιτιστικής πολιτικής είναι η αλληλεπίδραση του πολιτισμού με την οικονομία και την κοινωνία, καθώς και η αναγνώρισή του ως δημόσιου κοινωνικού αγαθού. Η ελληνική πολιτιστική πολιτική μπορεί να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην προώθηση της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης, της κοινωνικής ένταξης και της προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Ο πολιτισμός συμβάλλει σημαντικά στην οικονομική και περιφερειακή ανάπτυξη μέσω της προώθησης του πολιτιστικού τουρισμού. Με την ανάδειξη πολιτιστικών διαδρομών, μουσείων, αρχαιολογικών χώρων και τοπικών πολιτιστικών εκδηλώσεων, μπορεί να αυξηθεί η επισκεψιμότητα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, ενώ παράλληλα υποστηρίζονται οι τοπικές οικονομίες και η περιφερειακή συνοχή. Μέσω προσκλήσεων υποβολής προτάσεων από το Μητρώο Πολιτιστικών Οργανισμών, το Υπουργείο Πολιτισμού παρέχει επιχορηγήσεις σε οργανισμούς σε ολόκληρη τη χώρα στο πλαίσιο της περιφερειακής πολιτιστικής πολιτικής του. Επιπλέον, οι στόχοι του προγράμματος «Δημιουργική Ελλάδα – Επιχορηγήσεις Σύγχρονης Κουλτούρας» περιλαμβάνουν την ανάπτυξη πρωτοβουλιών στις Περιφέρειες με στόχο την υποστήριξη και την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού κάθε περιφέρειας και τη συμβολή στην οικονομική αναζωογόνηση των τοπικών κοινοτήτων¹⁹.

Μια άλλη βασική προτεραιότητα είναι η διασφάλιση της προσβασιμότητας σε πολιτιστικούς χώρους για άτομα με αναπηρίες. Τα μουσεία, οι αρχαιολογικοί χώροι, τα θέατρα και τα πολιτιστικά ιδρύματα πρέπει να παρέχουν ισότιμη πρόσβαση μέσω βελτιώσεων στις υλικές υποδομές, προσβάσιμων πληροφοριών και ψηφιακών εργαλείων που διευκολύνουν τη συμμετοχή των επισκεπτών.

Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής αποτελεί μια άλλη προτεραιότητα του Υπουργείου Πολιτισμού. Μέσω μέτρων διατήρησης και πρωτοβουλιών με επίκεντρο το κλίμα, το Υπουργείο στοχεύει στη διαφύλαξη μνημείων, μουσείων και αρχαιολογικών χώρων από τις αυξανόμενες περιβαλλοντικές απειλές.

Η χρήση σύγχρονων τεχνολογιών και ψηφιακών εφαρμογών προσφέρει νέες ευκαιρίες για πολιτιστική συμμετοχή. Οι ψηφιακές συλλογές και τα αρχεία, οι εικονικές εκθέσεις, η τεχνητή νοημοσύνη και οι τεχνολογίες εμπειρικής εμπειρίας μπορούν να βελτιώσουν την πρόσβαση στην πολιτιστική κληρονομιά, να υποστηρίξουν την έρευνα και να διευρύνουν τις εκπαιδευτικές ευκαιρίες για διαφορετικά ακροατήρια.

Παράλληλα, η πολιτιστική πολιτική στοχεύει στην ενίσχυση της σύγχρονης καλλιτεχνικής δημιουργίας, υποστηρίζοντας καλλιτέχνες, πολιτιστικούς οργανισμούς και τον πολιτιστικό και δημιουργικό τομέα μέσω πρωτοβουλιών και ευκαιριών χρηματοδότησης, καθώς και διεθνών συνεργασιών.

¹⁸ Για το Ετήσιο Σχέδιο Δράσης 2025, βλ.

https://www.culture.gov.gr/DocLib/%CE%95%CE%A3%CE%94_2025_%CE%A5%CE%A0%CE%A0%CE%9F_infograph_ic.pdf (στα ελληνικά)

¹⁹ Πηγή: <https://portal.culture.gov.gr/perifereiaki-politistiki-politiki/> (στα ελληνικά)

Η προστασία των εργασιακών και κοινωνικοασφαλιστικών δικαιωμάτων των εργαζομένων στον πολιτιστικό τομέα είναι εξίσου σημαντική, καθώς διασφαλίζει δίκαιες συνθήκες εργασίας, επαρκή αμοιβή και κοινωνική προστασία για τους επαγγελματίες του πολιτισμού.

Η Ελλάδα συνεχίζει τις προσπάθειές της για την επανένωση των Γλυπτών του Παρθενώνα, τονίζοντας την πολιτιστική, ιστορική και συμβολική τους ενότητα ως αναπόσπαστο μέρος των μνημείων της Ακρόπολης και της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς.

Τέλος, το Υπουργείο Πολιτισμού προωθεί ενεργά τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών μέσω πρωτοβουλιών που συνδέονται με τις συλλογές των μουσείων. Μέσω αυτών των δράσεων, ο πολιτισμός μπορεί να καταστεί ισχυρός μοχλός βιώσιμης ανάπτυξης και κοινωνικής ευημερίας.

3.2 Διεθνής Πολιτιστική Συνεργασία

Οι κύριοι φορείς στον τομέα της διεθνούς πολιτιστικής συνεργασίας είναι το Υπουργείο Πολιτισμού και ιδιωτικά ιδρύματα. Το Υπουργείο Πολιτισμού έχει συμμετάσχει σε μια σειρά πρωτοβουλιών και δράσεων που αποσκοπούν στην ενίσχυση των διεθνών σχέσεων και της πολιτιστικής συνεργασίας, όπως:

- Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη»
- Η Ελευσίνα: Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 2023 (μαζί με άλλες δύο ευρωπαϊκές πόλεις)
- Νέο Ευρωπαϊκό Μπαουχάους (NEB)
- Συμμαχία «Davos Baukultur» {που ξεκίνησε το 2023, σε συνεργασία με το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ (WEF)}
- Συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα που εξετάζουν τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στους χώρους πολιτιστικής κληρονομιάς, με ευρωπαϊκή χρηματοδότηση
- Συνεργασία Ελλάδας-Αιγύπτου (π.χ. Κοινή Δήλωση για τη Στρατηγική Συνεργασία μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Αραβικής Δημοκρατίας της Αιγύπτου, 2025)
- Συνεργασία μεταξύ Ελλάδας και Ιαπωνίας (π.χ., Έτος Πολιτισμού και Τουρισμού Ελλάδας-Ιαπωνίας: 2024)
- Συνεργασία μεταξύ Ελλάδας και Σαουδικής Αραβίας (π.χ., Μνημόνιο Συνεργασίας στον τομέα του πολιτισμού, 2022, που επικυρώθηκε με τον Νόμο 4988/2022 (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως Α' 207/11-04-2022)}
- Συνεργασία Ελλάδας-Κίνας (π.χ., Έτος Πολιτισμού και Τουρισμού Ελλάδας-Κίνας – Κίνα: 05/2021
- 05/2022, Έκθεση με τίτλο «Δαίδαλος, Θρύλοι της Κρήτης – Δαίδαλος: Μύθοι της Κρήτης» στο Μουσείο του Παλατιού στο Πεκίνο)
- Συνεργασία μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας (π.χ. Μνημόνιο Συνεργασίας για την πρόληψη της παράνομης διακίνησης αρχαιοτήτων, των παράνομων ανασκαφών και της παράνομης εισαγωγής, εξαγωγής, κυκλοφορίας ή μεταβίβασης της κυριότητας πολιτιστικών αγαθών, καθώς και για την προώθηση και την ανάκτηση ή την επιστροφή πολιτιστικών αγαθών στις χώρες προέλευσής τους, 2017)

Το Υπουργείο έχει επίσης συνάψει διακυβερνητικές συμφωνίες συνεργασίας στο πλαίσιο της Διεθνούς Σύμβασης της UNESCO (Παρίσι) του 1970 «σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την απαγόρευση και την πρόληψη της παράνομης εισαγωγής, εξαγωγής και μεταβίβασης της κυριότητας πολιτιστικών αγαθών».

4. Πολιτιστικά ιδρύματα

4.1 Επισκόπηση

Οργανισμοί που λαμβάνουν επιχορηγήσεις από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (Κατανομή κρατικού προϋπολογισμού):

1. Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης <https://www.amth.gr/en>
2. Μουσείο Βυζαντινής και Χριστιανικής Τέχνης <https://www.byzantinemuseum.gr/en>
3. Εθνική Λυρική Σκηνή <https://www.nationalopera.gr/en/>
4. Εθνική Πινακοθήκη — Μουσείο Αλέξανδρου Σούτσου <https://www.nationalgallery.gr/en/>
5. Εθνικό Θέατρο Ελλάδας <https://www.n-t.gr/en>
6. Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης <https://www.emst.gr/en>
7. Κρατική Ορχήστρα Αθηνών <https://koa.gr/en/home-page-en/>
8. Κρατική Συμφωνική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης <https://www.tsso.gr/default.aspx?lang=en-GB&page=5>
9. Ελληνικό Ίδρυμα Βιβλίου και Πολιτισμού <https://elivip.gr/en/>
10. Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου και Οπτικοακουστικών Μέσων (ΕΚΚΟΜΕΔ Α.Ε.) <https://www.ekkomed.gr/>
11. Φεστιβάλ Αθénας-Επιδαύρου <https://aefestival.gr/?lang=en>
12. Ευρωπαϊκό Κέντρο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων <https://ekbmm.gr/en/home/>
13. Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών <https://eccd.gr/en/>
14. Κρατική Σχολή Χορού Ελλάδας <https://www.ksot.gr/>
15. Εθνικό Θέατρο Βόρειας Ελλάδας <https://www.ntng.gr/en>
16. Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης <https://tsc.edu.gr/>
17. Μουσείο Λαϊκής Ζωής και Εθνολογίας Μακεδονίας-Θράκης <https://www.lemmth.gr/welcome>
18. Μητροπολιτικός Οργανισμός Μουσείων Εικαστικών Τεχνών Θεσσαλονίκης - MOMus <https://www.momus.gr/en/about>
19. Μουσείο και Βιβλιοθήκη «Στράτης Ελευθεριάδης-Τεριάδης» <https://www.museumteriade.gr/en/>
20. Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού <https://www.mbp.gr/en/>
21. Μουσείο Παύλου & Αλεξάνδρας Κανελλόπουλου <https://camu.gr/en/>
22. Μουσείο Φυσικής Ιστορίας του Απολιθωμένου Δάσους της Λέσβου <https://www.lesvosmuseum.gr/en>
23. Οργανισμός Συναυλιακού Κέντρου Αθηνών <https://www.megaron.gr/en/the-athens-concert-hall-organization/>
24. Οργανισμός Συναυλιακού Χώρου Θεσσαλονίκης <https://www.tch.gr/default.aspx?lang=en-GB&page=1>
25. Ελληνικός Οργανισμός Πνευματικών Δικαιωμάτων <https://opi.gr/en/hco/>
26. Ίδρυμα Τελλόγλιον για τις Τέχνες, Αριστοτελείο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης <https://www.teloglion.gr/>
27. Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης <https://filmfestival.gr/en/>
28. Ελληνική Εθνική Επιτροπή για την UNESCO <https://unescogreece.gr/>

29. Αρχαιολογική Εταιρεία Αθηνών <https://www.archetai.gr/index.php?lang=en>
30. Επιμελητήριο Καλών Τεχνών Ελλάδος <http://www.eete.gr/home>
31. Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία Ελλάδος <https://nhmuseum.gr/en/about-us/historical-and-ethnological-society-of-greece>
32. Εθνικό Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Γουλανδρή <https://www.gnhm.gr/en/>
33. Μουσείο Μπενάκη <https://www.benaki.org/index.php?lang=en>
34. Ωδείο Αθηνών <https://www.athensconservatoire.gr/about/>
35. Ολυμπιακό Μουσείο Αθηνών <https://athensolympicmuseum.org/en/>
36. Δημοτικά και Περιφερειακά Θέατρα

Το 2024, η Ελλάδα ίδρυσε το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου και Οπτικοακουστικών Μέσων (**HFAC**) μέσω της συγχώνευσης του Ελληνικού Κέντρου Κινηματογράφου και του Εθνικού Κέντρου Οπτικοακουστικών Μέσων και Επικοινωνίας (**EKOME**). Υπό την εποπτεία του Υπουργείου Πολιτισμού, το HFAC αποτελεί πλέον τον κεντρικό φορέα της χώρας για την πολιτική στον τομέα του κινηματογράφου και των οπτικοακουστικών μέσων. Στόχος της συγχώνευσης είναι η εξορθολογισμός της στήριξης προς τον κινηματογράφο, τον οπτικοακουστικό τομέα και τον ευρύτερο δημιουργικό κλάδο, συγκεντρώνοντας τη χρηματοδότηση, την προσέλκυση επενδύσεων, την καινοτομία, την κατάρτιση και τη διεθνή προώθηση σε ένα ενιαίο φορέα.

4.2 Στοιχεία για επιλεγμένους δημόσιους και ιδιωτικούς πολιτιστικούς φορείς

Πίνακας 1: Πολιτιστικά ιδρύματα, ανά τομέα και πεδίο

Τομέας	Υποτομέας	Δημόσιος τομέας	
		Αριθμός (ΕΤΟΣ, τελευταία διαθέσιμα στοιχεία)	Αριθμός (ΕΤΟΣ, τελευταία διαθέσιμα στοιχεία μείον 5 έτη)
Πολιτιστική κληρονομιά	Χώροι πολιτιστικής κληρονομιάς (αναγνωρισμένοι) και μνημεία: 17.000 καταχωρημένα ακίνητα μνημεία 3.500 καταχωρημένοι αρχαιολογικοί χώροι και ιστορικά μνημεία (πηγή: https://nam.culture.gr/)		
	Αρχαιολογικοί χώροι		
Μουσεία	Μουσειακοί φορείς		
Αρχεία	Αρχεία		
Εικαστικές τέχνες	Δημόσιες γκαλερί τέχνης / εκθεσιακοί χώροι		

<i>Παραστατικές τέχνες</i>	Κρατικά και δημοτικά θέατρα και ορχήστρες	108 (2023)	138 (2018)
<i>Βιβλιοθήκες</i>	Βιβλιοθήκες	338 (2024)	348 (2020)
<i>Οπτικοακουστικά</i>	Κινηματογράφοι		
	Ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί		
<i>Διεπιστημονικό</i>	Κοινωνικοπολιτιστικά κέντρα / πολιτιστικοί χώροι	<i>δεν διατίθεται</i>	<i>δεν ισχύει</i>
<i>Άλλα (παρακαλώ εξηγήστε)</i>			

Πηγές: [Ελληνική Στατιστική Αρχή \(ΕΛΣΤΑΤ\)](#), Έρευνα για τις δραστηριότητες του κράτους – Τομέας Πολιτισμού

5. Χρηματοδότηση του πολιτισμού

5.1 Επισκόπηση

Εκτός από τη χρηματοδότηση που παρέχει το Υπουργείο Πολιτισμού μέσω του ετήσιου προϋπολογισμού, το κράτος έχει επίσης θεσπίσει το πρόγραμμα «Χορηγίες για τον Πολιτισμό», μια πρωτοβουλία που αποσκοπεί στην προσέλκυση ιδιωτικών πόρων για τον πολιτισμό. Στο πλαίσιο αυτό, χορηγοί μπορούν να είναι φυσικά πρόσωπα ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, εγχώρια ή αλλοδαπά, ενώ δικαιούχοι μπορούν να είναι δημόσιοι οργανισμοί ή οποιοιδήποτε μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί που δραστηριοποιούνται στον πολιτιστικό τομέα. Υπάρχει ειδικό Τμήμα Χορηγιών και Δωρεών υπό τη Διεύθυνση Εποπτευόμενων Φορέων, Χορηγιών και

Δωρεών του Υπουργείου Πολιτισμού, το οποίο είναι αρμόδιο για την προσέλκυση πιθανών χορηγών. Το Τμήμα προσφέρει υποστήριξη και συμβουλές σχετικά με τη διαχείριση της διοικητικής σχέσης μεταξύ των χορηγών και των δικαιούχων των χορηγιών²⁰.

Οι κύριοι μη δημόσιοι φορείς χρηματοδότησης του πολιτισμού και της δημιουργικότητας είναι τα ιδιωτικά ιδρύματα. Παραδείγματα ιδιωτικών ιδρυμάτων που δίνουν προτεραιότητα στον πολιτισμό στις δράσεις τους είναι το Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη, το Ίδρυμα Βασίλη και Ελίζας Γουλανδρή, το Ίδρυμα Β&Μ Θεοχαράκη, το Ίδρυμα JF Κοστόπουλου, το Ίδρυμα Ωνάση και το Ίδρυμα Σταύρου Νιάρχου. Τα ιδιωτικά ιδρύματα υποστηρίζουν τον πολιτισμό με διάφορους τρόπους: είτε μέσω πολιτιστικών εκδηλώσεων στους δικούς τους χώρους, είτε μέσω άμεσης στήριξης των υποδομών του πολιτιστικού τομέα. Πιθανώς η μεγαλύτερη οικονομική στήριξη ιδιωτικών ιδρυμάτων προς το ελληνικό κράτος είναι η κατασκευή του Πολιτιστικού Κέντρου του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος (SNFCC) στην Αθήνα, η οποία αποτελεί τη μεγαλύτερη μεμονωμένη δωρεά του Ιδρύματος, με συνολικό κόστος 861 εκατομμύρια δολάρια. Το Ίδρυμα Νιάρχου κατασκεύασε ολόκληρο το συγκρότημα, το οποίο αποτελείται από τα κτίρια της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδας και της Εθνικής Όπερας, τα οποία βρίσκονται εντός του Πάρκου Σταύρου Νιάρχου, έκτασης 40 στρεμμάτων. Από την άλλη πλευρά, το Ίδρυμα Ωνάση υποστηρίζει τον πολιτισμό, μεταξύ άλλων, μέσω προγραμμάτων φιλοξενίας και κινητικότητας καλλιτεχνών, περιοδειών παραγωγών και υποτροφιών. Διαθέτει τον δικό του χώρο, τη Στέγη Ωνάση, η οποία επικεντρώνεται σε σύγχρονες και πρωτοποριακές πολιτιστικές εκδηλώσεις²¹.

Δεν υπάρχουν διαθέσιμες μελέτες, έρευνες κ.λπ. σχετικά με την ιδιωτική χρηματοδότηση του πολιτισμού.

²⁰ Για περισσότερες πληροφορίες και λεπτομέρειες σχετικά με τη διαδικασία, βλ. <https://www.culture.gov.gr/en/service/SitePages/view.aspx?IID=2636>

²¹ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον ρόλο των ιδιωτικών ιδρυμάτων στην ελληνική πολιτιστική πολιτική, βλ. Kolokytha, O. (2023). Τα ιδιωτικά πολιτιστικά ιδρύματα ως φορείς «ήπιας δύναμης» σε περιόδους λιτότητας. Στο: Chitty, N., Li Ji, L., Rawnsley, G. (Επιμ.). *The Routledge Handbook of Soft Power*.^{2η έκδοση}. Oxon: Routledge, σ. 336-344.

5.2 Δημόσιες δαπάνες για τον πολιτισμό ανά επίπεδο διακυβέρνησης

Πίνακας 2: Δημόσιες δαπάνες για τον πολιτισμό ανά επίπεδο διακυβέρνησης, σε εθνικό νόμισμα και σε ευρώ, ΕΤΟΣ

Σημείωση: Εάν δεν είναι δυνατόν να παρασχεθούν στοιχεία για τις καταγεγραμμένες δαπάνες, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε στοιχεία του προϋπολογισμού, αλλά αυτό θα πρέπει να επισημαίνεται σαφώς σε ΣΗΜΕΙΩΣΗ στο τέλος του πίνακα.

Επίπεδο διακυβέρνησης	Δημόσιες δαπάνες για τον πολιτισμό το 2026		Δημόσιες δαπάνες για τον πολιτισμό το 2024*	
	σε ευρώ	Ποσοστό επί του συνόλου	σε ευρώ	Ποσοστό επί του συνόλου
Κράτος (κεντρικό, ομοσπονδιακό)				
Κανονικός προϋπολογισμός	278 109 000	42,58	258 113 000	64,51
Προϋπολογισμός δημόσιων επενδύσεων				
Εθνική χρηματοδότηση της Ελλάδας	124 000 000	18,99	22 000 000	5,50
Πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης της ΕΕ	246 000 000	37,67	106 000 000	26,49
Κονδύλια της ΕΕ + αντίστοιχα εθνικά κονδύλια	5 000 000	0,76	14 000 000	3,50
Περιφερειακά (επαρχίες, ομόσπονδα κράτη κ.λπ.)	Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία		Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία	
Τοπικό (δημοτικό, συμπεριλαμβανομένων των κομητειών)	Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία		Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία	
ΣΥΝΟΛΟ	653 109 000	100%	400 113 000	100%

Πηγή: (Ελληνικό Υπουργείο Πολιτισμού, έτος δημοσίευσης των στοιχείων)

Σημείωση: * Κατά την ημερομηνία της δαπάνης

* Τα στοιχεία που παρατίθενται εδώ αφορούν το 2024 και όχι το 2021, καθώς τα στοιχεία δεν θα ήταν συγκρίσιμα, δεδομένου ότι ο προϋπολογισμός του Υπουργείου για το εν λόγω έτος (2021) περιελάμβανε επίσης τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού.

5.3. Δημόσιες δαπάνες για τον πολιτισμό ανά τομέα

Πίνακας 3: Δημόσιες δαπάνες για τον πολιτισμό*: ανά τομέα, σε εθνικό νόμισμα και σε ευρώ, ΕΤΟΣ

Τομέας / Πεδίο	Δημόσιες δαπάνες για τον πολιτισμό το 2026		Δημόσιες δαπάνες για τον πολιτισμό το 2024*	
	σε ευρώ	Ποσοστό επί του συνόλου	σε ευρώ	Ποσοστό επί του συνόλου
Πολιτιστική κληρονομιά, μουσεία, αρχεία				
Κανονικός / Τακτικός προϋπολογισμός Πρόγραμμα	168 638 000		160 047 000	
Δημόσιων Επενδύσεων				
Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης	64 000 000		22 000 000	
Συγχρηματοδοτούμενο	5 000 000		14 000 000	
Μουσεία				
Αρχεία				
Εικαστικές τέχνες, παραστατικές τέχνες Τακτικός / Κανονικός προϋπολογισμός Πρόγραμμα	72 100 000		69 693 000	
δημόσιων επενδύσεων	0		0	
Εθνικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα	0		0	
Συγχρηματοδοτούμενο				
Παραστατικές τέχνες				
Οπτικοακουστικά και πολυμέσα ΕΚΚΟΜΕΔ ΤΑΚΤΙΚΟΣ ΠΔΕ	7 800 000 60 000 000		Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για το έτος 2024, καθώς βρίσκεται υπό στη αρμοδιότητα του Υπουργείου	

			Πολιτισμού και Αθλητισμού από το το 2025	
Διεπιστημονική Κοινωνικοπολιτιστική Διοίκηση Πολιτιστικών Σχέσεων Διαχείριση Υποθέσεων στο Εξωτερικό Πολιτιστική Εκπαίδευση	Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία		Δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα	
ΣΥΝΟΛΟ				

Πηγή:

*Τα στοιχεία αφορούν το 2024 και όχι το 2021, καθώς διαφορετικά τα στοιχεία δεν θα ήταν συγκρίσιμα, δεδομένου ότι ο προϋπολογισμός του Υπουργείου για το εν λόγω έτος (2021) περιελάμβανε επίσης τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού.

6. Νομοθεσία για τον Πολιτισμό

6.1 Επισκόπηση της εθνικής νομοθεσίας για τον πολιτισμό

Ιστορικά, η νομοθεσία που αφορούσε την πολιτιστική κληρονομιά, τον πολιτισμό και τις τέχνες αποτελούταν από ένα κατακερματισμένο σύνολο νόμων και διαδοχικών τροποποιήσεων που χρονολογούνται από τον 19ο και τις αρχές του 20ού αιώνα. Μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας το 1974, και ιδίως από τη δεκαετία του 1980 και μετά, καταβλήθηκε συνεχής προσπάθεια για τον εκσυγχρονισμό, την ενοποίηση και τη συστηματοποίηση της πολιτιστικής νομοθεσίας σε λιγότερα και πιο συνεκτικά νομικά πλαίσια.

Οι πιο πρόσφατες εξελίξεις στο νομικό πλαίσιο για τον πολιτισμό έχουν επικεντρωθεί στον εκσυγχρονισμό των δομών διακυβέρνησης, στη βελτίωση της διαχείρισης και της προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και στην ενίσχυση του ρόλου του σύγχρονου πολιτισμού στο πλαίσιο της δημόσιας πολιτικής. Οι νομοθετικές μεταρρυθμίσεις έχουν επίσης δώσει όλο και μεγαλύτερη έμφαση στον ψηφιακό μετασχηματισμό, στην ενίσχυση της διαφάνειας στους πολιτιστικούς φορείς και στην ενσωμάτωση του πολιτισμού σε ευρύτερες στρατηγικές βιώσιμης ανάπτυξης.

Παρακάτω παρατίθεται η κύρια εθνική νομοθεσία που αφορά τους πολιτιστικούς και δημιουργικούς τομείς:

Σύνταγμα της Ελλάδας (άρθρο 24)

Βασική νομοθεσία που έχει θεσπιστεί, κατά χρονολογική σειρά, για την προστασία των πολιτιστικών αγαθών:

- Νόμος 5351/1932, όπως κωδικοποιήθηκε με Προεδρικό Διάταγμα της 24ης Αυγούστου 1932
- Νόμος 1469/1950
- Νόμος 3028/2002, κωδικοποιημένος με τον Νόμο 4858/2021, όπως ισχύει σήμερα («Κύρωση του Κώδικα Νομοθεσίας για την Προστασία των Αρχαιοτήτων και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς εν Γενεί»)

Άλλη νομοθεσία:

- Νόμος 3525/2007, όπως ισχύει σήμερα («Χορηγία Πολιτισμού»)
- Νόμος 4355/2015 («Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της οδηγίας 2014/60/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαΐου 2014, σχετικά με την επιστροφή πολιτιστικών αντικειμένων που έχουν αφαιρεθεί παράνομα από το έδαφος ενός κράτους μέλους και άλλες διατάξεις»)
- Νόμος 4761/2020, όπως ισχύει σήμερα («Αναδιοργάνωση του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων και μετονομασία του σε Οργανισμό Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων, προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς στο εξωτερικό, κανονισμοί για το Ιστορικό Μουσείο Κρήτης και το Μουσείο «Φοίβος Ανογειάνακης», καθώς και άλλες διατάξεις»)
- Νόμος 4858/2021: Κώδικας νομοθεσίας για την προστασία των αρχαιοτήτων και της πολιτιστικής κληρονομιάς εν γένει
- Νόμος 5021/2023, όπως ισχύει σήμερα («Εκσυγχρονισμός της πολιτικής για τα μουσεία και θέματα διαχείρισης της πολιτιστικής κληρονομιάς: ίδρυση δημοσίων μουσείων, κρατική ασφάλιση για τη μετακίνηση πολιτιστικών αγαθών, δράσεις του Οργανισμού Ανάπτυξης της Πολιτιστικής Κληρονομιάς (ΟΔΑΠ) και του Μουσείου της Ακρόπολης, διατάξεις για την ποινική προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, Συμβούλια του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, Μητρώο Προσωπικού Αρχαιολογικών Εργασιών, άλλες διατάξεις σχετικά με το προσωπικό του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας στον πολιτισμό και άλλες επείγουσες ρυθμίσεις»)

6.2 Επισκόπηση της διεθνούς νομοθεσίας για τον πολιτισμό

Βασικές συμφωνίες που έχουν επικυρωθεί από την Ελλάδα:

- Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία της Αρχαιολογικής Κληρονομιάς (Λονδίνο, 1969) (επικυρώθηκε με τον Νόμο 1127/1981)
- Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία της Αρχαιολογικής Κληρονομιάς (αναθεωρημένη) {Βαλέτα, 1992 – επικυρώθηκε με τον Νόμο 3378/2005}
- Σύμβαση του Παρισιού (1972) για την Προστασία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς (κυρώθηκε με τον Νόμο 1126/1981)
- Σύμβαση για την Προστασία της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ευρώπης (Γρανάδα, 1985 – επικυρώθηκε με τον Νόμο 2039/1992)
- Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο (Φλωρεντία, 2000 – επικυρώθηκε με τον Νόμο 3827/2010)
- Η Σύμβαση της Χάγης (1954) για την προστασία των πολιτιστικών αγαθών σε περίπτωση ένοπλης σύγκρουσης (επικυρωθείσα με τον Νόμο αριθ. 1114/1981)
- Η Διεθνής Σύμβαση του Παρισιού (1970) «σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την απαγόρευση και την πρόληψη της παράνομης εισαγωγής, εξαγωγής και μεταβίβασης της κυριότητας πολιτιστικών αγαθών» (επικυρωθείσα με τον νόμο 1103/1980)
- Σύμβαση του Unidroit για τα κλεμμένα ή παράνομα εξαγόμενα πολιτιστικά αγαθά (Ρώμη, 1995 – επικυρώθηκε με τον νόμο 3348/2005)
- Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα αδικήματα που αφορούν τα πολιτιστικά αγαθά (Λευκωσία, 2017 – επικυρώθηκε με τον Νόμο 4744/2020)
- Σύμβαση για τη Διαφύλαξη της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (Παρίσι, 2003 – επικυρώθηκε με τον Νόμο 3521/2006)
- Σύμβαση για την Προστασία και την Προώθηση της Πολυμορφίας των Πολιτιστικών Εκφράσεων (Παρίσι, 2005 – επικυρώθηκε με τον Νόμο 3520/2006)